

نام و نام خانوادگی:

به نام خدا
آموزش و پرورش منطقه ۱۷ تهران

سال آموزشی: ۹۹ - ۱۴۰۰

کد دانش آموزی:

دبیرستان غیردولتی پسرانه طوس

سالمه: ۱۴۰۰/۲/

نام دبیر: جعفری آزمون: علوم و فنون ادبی ۱ (۷-۱۲) پرسشنامه آموزگاه: علوم انسانی نیمسال: دوم شماره: ۳ مدت: ۶۰ دقیقه

شمارک	www.jafarisaeed.ir	تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره)	ردیف										
۰/۷۵		درستی یا نادرستی عبارات زیر را با (د)، (ن) مشخص نمایید. الف) محمدتقی بهار، ملک الشعراء، برای شعر فارسی، شش نوع سبک و دوره قائل است. () ب) تحوّل روحی و معنوی سنایی، آغازی برای دگرگونی عمیق در شعر فارسی گردید. () پ) سبک خراسانی بر حسب زمان، به دو سبک فرعی سامانی، سلجوقی تقسیم می‌شود. ()	۱										
۰/۷۵		جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید. الف) ویژگی اصلی نثر موزون به کارگیری است. ب) دوره بازگشت در تمام طول قرن رواج داشت. پ) دوره رواج نثر فنی، قرن است.	۲										
۰/۵		با توجه به شعر زیر، در همه گزینه‌ها به جز گزینه به ویژگی شعر سبک خراسانی اشاره شده است. « گل بخندید و باغ شد پدرام / ای خوشا این جهان، بدین هنگام چون بناگوش نیکوان شد باغ / از گل سیب و از گل بادام » الف) معشوق، عمدتاً زمینی است. ب) سادگی زبان شعر. پ) استفاده از آرایه‌های ادبی، طبیعی و در حد اعتدال است. (ت) تشبیه به کار رفته غیرحسی است.	۳										
۰/۷۵		هریک از موارد گروه «الف» در جدول زیر مربوط به کدام یک از شخصیت‌های گروه «ب» است؟ «یک مورد اضافی است.»	۴										
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>«الف»</th> <th>«ب»</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف) نثر موزون را به کمال رساند.</td> <td>۱- نصرالله منشی</td> </tr> <tr> <td>ب) به سبب پایبندی به اعتقادات خاصّ دینی از دربارها کناره گرفت.</td> <td>۲- کسایی مروزی</td> </tr> <tr> <td>پ) نخستین نمونه نثر فنی را پدید آورد.</td> <td>۳- ناصر خسرو</td> </tr> <tr> <td></td> <td>۴- خواجه عبدالله انصاری</td> </tr> </tbody> </table>	«الف»	«ب»	الف) نثر موزون را به کمال رساند.	۱- نصرالله منشی	ب) به سبب پایبندی به اعتقادات خاصّ دینی از دربارها کناره گرفت.	۲- کسایی مروزی	پ) نخستین نمونه نثر فنی را پدید آورد.	۳- ناصر خسرو		۴- خواجه عبدالله انصاری	
«الف»	«ب»												
الف) نثر موزون را به کمال رساند.	۱- نصرالله منشی												
ب) به سبب پایبندی به اعتقادات خاصّ دینی از دربارها کناره گرفت.	۲- کسایی مروزی												
پ) نخستین نمونه نثر فنی را پدید آورد.	۳- ناصر خسرو												
	۴- خواجه عبدالله انصاری												
۰/۵		دو دلیل عمده توجه نویسندگان به فارسی نویسی در سده پنجم و ششم چیست؟	۵										
۰/۷۵		چه سبکی را بینابین می‌نامیم؛ چرا؟	۶										
موسیقی شعر (۶ نمره)													
۰/۵		مصراع زیر را با خط عروضی بنویسید. « مروت نباشد بر افتاده زور »	۷										
۰/۵		در کدام بیت، علامت هجاهای (_ U _) چهار بار بازآمده است؟ الف) ندانم هیچ کس در عهد حسنت ب) جرس فریاد می‌دارد که بر بندید محمل‌ها پ) امروز خندان آمدی مفتاح زندان آمدی ت) یقین‌دان که همچون تو بسیار کس	۸										

<p>۰/۵ ۰/۵ ۰/۵</p>	<p>با توجه به این بیت ، به سوالات پاسخ دهید. کاشکی جز تو کسی داشتمی / یا به تو دست رسی داشتمی الف - واژه‌های ردیف را شناسایی کنید. ب - واژه‌های قافیه کدامند؟ پ - حروف قافیه را شناسایی کنید. ت - حرف الحاقی قافیه کدام است؟ ث - حرف روی کدام است؟ ج - قافیه طبق کدام قاعده است؟</p>	<p>۹</p>																																																																																
<p>۰/۲۵</p>	<p>زیر پاسخ مناسب داخل کمانک خط بکشید. الف) حروفی که در خط هست؛ اما به تلفظ در نمی آید، در خط عروضی حذف (می شود - نمی شود). ب) واحد وزن در شعر فارسی و در بسیاری از زبانهای دیگر (بیت - مصراع) است. پ) (ضمایر متصل - است) همیشه جزء حروف الحاقی قافیه به شمار می روند.</p>	<p>۱۰</p>																																																																																
<p>۰/۵</p>	<p>کدام واژه با حذف همزه تلفظ شده است؟ الف) پلنگ افکن: U - U - - ب) دانش آموز: U - - - - ج) بادآورده: U - - - د) گل اندام: U - - -</p>	<p>۱۱</p>																																																																																
<p>۰/۲۵</p>	<p>در تقطیع هجایی بیت زیر، چند هجای کشیده دیده می شود؟ هر که تأمل نکند در جواب / بیشتر آید سخنش ناصواب</p>	<p>۱۲</p>																																																																																
<p>۱/۲۵</p>	<p>بیت زیر را به هجاهای تشکیل دهنده آن تجزیه و تقطیع کنید؛ سپس هر هجا را با علامت خاص آن بنویسید. کی رفته ای ز دل که تمنّا کنم تو را؟ / کی بوده ای نهفته که پیدا کنم تو را؟</p> <table border="1" data-bbox="196 909 1419 1104"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>هجائویسی ۱</td> </tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>نشانه هجایی ۱</td> </tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>هجائویسی ۲</td> </tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>نشانه هجایی ۲</td> </tr> </table>																				هجائویسی ۱																				نشانه هجایی ۱																				هجائویسی ۲																				نشانه هجایی ۲	<p>۱۳</p>
																			هجائویسی ۱																																																															
																			نشانه هجایی ۱																																																															
																			هجائویسی ۲																																																															
																			نشانه هجایی ۲																																																															
<p>۰/۵</p>	<p>کدام گزینه الگوی هجایی «طاعت آن» را نشان نمی دهد؟ الف) _ _ _ (ب) _ U _ (پ) U _ _ _</p>	<p>۱۴</p>																																																																																
<p>۰/۲۵</p>	<p>برای الگوی هجایی «صامت+ مصوت بلند+ صامت» یک نمونه واژه بنویسید.</p>	<p>۱۵</p>																																																																																
<p>زیبایی شناسی (۶ نمره)</p>																																																																																		
<p>۱</p>	<p>در کدام بیت، آرایهٔ موازنه به کار رفته است؟ دلیل خود را بنویسید. الف) ز گرز تو خورشید گریان شود / ز تیغ تو بهرام بریان شود . ب) گر عزم جفا داری، سر در رهت اندازم / و راه وفا گیری، جان در قدمت ریزم.</p>	<p>۱۶</p>																																																																																
<p>۰/۵</p>	<p>با توجه به بیت زیر جای خالی را پر کنید. گل نعمتی است هدیه فرستادها ز بهشت / مردم کریم تر شوند اندر نعیم گل در این بیت، واژه و آرایه اشتقاق را پدید می آوردند.</p>	<p>۱۷</p>																																																																																
<p>۱</p>	<p>انواع جناس را در بیتهای زیر شناسایی کنید. الف) ای مرغ اگر پری به سر کوی آن صنم / پیغام دوستان برسانی بدان پری. ب) چو شد روز، رستم بیوشید گیر / نگهبان تن کرد بر گبر ببر.</p>	<p>۱۸</p>																																																																																

۰/۲۵	در کدام بیت، شاعر از آرایهٔ ترصیع، بهره برده است؟ دلیل انتخاب خود را بنویسید. (الف) عالم همه عابدند و معبود یکی است / دنیا همه ساجدند و مسجود یکی است. (ب) ما ز بالاییم و بالا می رویم / ما ز دریاییم و دریا می رویم.	۱۹
۰/۵ ۰/۵ ۰/۵	در کدام یک از بیت‌های زیر جناس همسان و جناس ناهمسان یافت می‌شود. نوع جناس‌ها و معنای واژه‌های جناس همسان را بنویسید. (الف) نروید از گل من جز گیاه بدنامی / گل سلامت ازین خاک خاکسار مجوی (ب) برادر که در بند خویش است نه برادر، نه خویش است.	۲۰
۰/۵	واژه‌های و در عبارت زیر، جناس افزایشی دارند. کفر است در طریقت ما کینه داشتن / آیین ماست سینه چو آئینه داشتن.	۲۱
۰/۲۵	کدام بیت از نظر کاربرد «سجع»، ارزش موسیقایی بیشتری دارد؛ چرا؟ (الف) هم عقل دویده در رکابت / هم شرع خزیده در پناهت (ب) ما برون را ننگریم و قال را / ما درون را بنگریم و حال را	۲۲
نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)		
۰/۲۵ ۰/۵	با توجه به سروده‌های زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. جهانا چه بدمهر و بدخو جهانی / چو آشفته بازار بازارگانی به درد کسان صابری اندر و تو / به بدنامی خویش همداستانی به هر کار کردم تو را آزمایش / سراسر فریبی، سراسر زبانی و گر آزمایش صد بار دیگر / همانی همانی همانی همانی (منوچهری) (الف) دو حرف اضافه برای یک متمم در کدام بیت دیده می‌شود؟ (ب) دو آرایه در بیت نخست بیابید و بنویسید؟	۲۳
۰/۵ ۰/۵	با توجه به سروده‌های زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. به روزگار خسرو، اندر وقت بوذرجمهر، رسولی آمد از روم. خسرو بنشست چنان که رسم ملوک بود؛ و رسول را بار داد. پیش رسول با وزیر، بوذرجمهر، گفت: «ای فلان، همه چیز در عالم تو دانی؟» (الف) دو ویژگی قلمرو زبانی آن را بنویسید؟ (ب) نثر مربوط به چه دوره‌ای است و موضوع آن چیست؟	۲۴
۰/۵	نمونهٔ زیر را از نظر ویژگی‌های قلمرو ادبی بررسی کنید. (۲ آرایه) و بدان که نخستین چیزی که حق تعالی آفرید، قلم را آفرید؛ چنان که پیغامبر علیه السلام فرمود: أَوَّلُ مَا خَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى الْقَلَمَ ، و قلم را فرمود که بر لوح بگردد و بنویس هر چه تا قیامت بخواهد بود؛ پس هر چه خواست آفریدن و خواست بودن تا رستخیز، همه قلم بنوشت به امر حق عز و جل. (تاریخ بلعمی)	۲۵
۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۲۵	نمونهٔ زیر را از نظر ویژگی‌های قلمرو زبانی بررسی کنید. آمد نفس صبح و سلامت نرسانید / بوی تو نیاورد و پیامت نرسانید یا تو به دم صبح، سلامی نسپردی / یا صبحدم از رشک، سلامت نرسانید من نامه نوشتم به کبوتر بسپردم / چه سود که بختم سوی بامت نرسانید بر باد سپردم دل و جان، تا به تو آرد / زین هر دو ندانم که کدامت نرسانید (الف) دو ویژگی زبانی سروده بالا را بنویسید. (ب) دو ویژگی‌های ادبی در شعر بیابید؟ (ت) واژه «نرسانید» چند هجا دارد؟	۲۶

نام و نام خانوادگی:

آموزش و پرورش منطقه ۱۷ تهران

به نام خدا

سال آموزشی: ۹۹ - ۱۴۰۰

کد دانش آموزی:

دبیرستان غیردولتی پسرانه طوس

سالمه: ۱۴۰۰/۲/

نام دبیر: جعفری آزمون: علوم و فنون ادبی (۷-۱۲) پاسخنامه آموزگاه: علوم انسانی نیمسال: دوم شماره: ۱ مدت: ۶۰ دقیقه

شماره	تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره)	نمره										
۰/۷۵	درستی یا نادرستی عبارات زیر را با (د)، (ن) مشخص نمایید. [هر مورد ۰/۲۵] الف) درست [۷ درس] ب) درست [۱۰ درس] پ) نادرست [۷ درس]	۱										
۰/۷۵	جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید. [هر مورد ۰/۲۵] الف) سجع [۱۰ درس] ب) سیزدهم [۷ درس] پ) ششم [۷ درس]	۲										
۰/۵	پ) تشبیه به کار رفته غیرحسی است. (۰/۵) [۷ درس]	۳										
۰/۷۵	[هر مورد ۰/۲۵] [۱۰ درس]	۴										
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>«الف»</th> <th>«ب»</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف) نثر موزون را به کمال رساند.</td> <td>۱- نصرالله منشی</td> </tr> <tr> <td>ب) به سبب پایبندی به اعتقادات خاص دینی از دربارها کناره گرفت</td> <td>۲- کسایی مروزی</td> </tr> <tr> <td>پ) نخستین نمونه نثر فنی را پدید آورد.</td> <td>۳- ناصر خسرو</td> </tr> <tr> <td></td> <td>۴- خواجه عبدالله انصاری</td> </tr> </tbody> </table>	«الف»	«ب»	الف) نثر موزون را به کمال رساند.	۱- نصرالله منشی	ب) به سبب پایبندی به اعتقادات خاص دینی از دربارها کناره گرفت	۲- کسایی مروزی	پ) نخستین نمونه نثر فنی را پدید آورد.	۳- ناصر خسرو		۴- خواجه عبدالله انصاری	
«الف»	«ب»											
الف) نثر موزون را به کمال رساند.	۱- نصرالله منشی											
ب) به سبب پایبندی به اعتقادات خاص دینی از دربارها کناره گرفت	۲- کسایی مروزی											
پ) نخستین نمونه نثر فنی را پدید آورد.	۳- ناصر خسرو											
	۴- خواجه عبدالله انصاری											
۰/۵	- گرایش شاهان در جلب عالمان و ادیبان به دربار؛ لشکرکشی‌ها و فتوحات غزنویان؛ / توسعه مدارس و مراکز تعلیم. [هر مورد ۰/۲۵] [۱۰ درس]	۵										
۰/۷۵	- سبک سلجوقی (۰/۲۵) که بین سبک خراسانی و عراقی قرار دارد و ویژگی‌های هر دو سبک در آن به چشم می‌خورد. (۰/۵) [۷ درس]	۶										
موسیقی شعر (۶ نمره)												
۰/۵	مُرُووت نَباشد بَرَفْتادِ زور (۰/۵) [۸ درس]	۷										
۰/۵	پ) امروز خندان آمدی / مفتاح زندان آمدی (۰/۵) [۸ درس]	۸										
۱/۵	با توجه به این بیت، به سؤالات پاسخ دهید. [هر مورد ۰/۲۵] [۱۱ درس] کاشکی جز تو کسی داشتمی / یا به تو دست رسی داشتمی الف - داشتمی ب - کسی؛ دست رسی پ - سی ت - ی ث - س ج - قافیه ۲	۹										
۰/۷۵	زیر پاسخ مناسب داخل کمانک خط بکشید. [هر مورد ۰/۲۵] الف) می شود [۸ درس] ب) مصراع [۸ درس] پ) ضمایر متصل [۱۱ درس]	۱۰										
۰/۵	پاداآورده: --- U [۸ درس]	۱۱										
۰/۲۵	سه هجای: جواب / بیش / ناصواب (۰/۲۵) [۸ درس]	۱۲										

۱۳	کی / رَف / ت / ای / ز / دل / ک / ت / مَن / نا / کُ / نَم / تْ / را (-U-/U--U/U-U-/U--U) (۱/۲۵)	کی / بو / د / ای / نَ / هُف / ت / ک / پی / دا / کُ / نَم / تْ / را (-U-/U--U/U-U-/U--U)
۱۴	پ) _ _ _ U (۰/۵) [درس ۸]	
۱۵	سار (یا هر پاسخ درست دیگر) (۰/۲۵) [درس ۸]	
زیبایی شناسی (۶ نمره)		
۱۶	۱ در عبارت گزینه الف؛ (۰/۵) زیرا واژه های دو بیت یک به یک با یکدیگر سجع متوازن می سازند. در گزینه «ب» «رهت» و «قدمت» هم چنین «اندازم» و «ریزم» سجع مطرف دارند؛ ازین رو در گزینه «ب» موازنه دیده نمی شود. (۰/۵) [درس ۹]	
۱۷	نعمت و نعیم (۰/۵) [درس ۱۲]	
۱۸	۱ الف) جناس همسان: پری (۱- پرواز کردن ۲- فرشته) (۰/۵) ب) جناس ناهمسان اختلافی: گیر؛ بیر (۰/۵) [درس ۱۲]	
۱۹	هر دو گزینه (۰/۲۵)؛ زیرا واژه های دو مصراع یک به یک با همدیگر سجع متوازی می سازند. (۰/۵) [درس ۹]	
۲۰	در کدام یک از بیتهای زیر جناس همسان و جناس ناهمسان یافت می شود. نوع جناس ها و معنای واژه های جناس همسان را بنویسید. الف) جناس ناهمسان (۰/۲۵) حرکتی (۰/۲۵): گل؛ گل. (۰/۲۵) ب) جناس همسان: خویش (۰/۲۵) [خویش: ۱- خود ۲- خویشاوند] (۰/۵) [درس ۱۲]	
۲۱	آیین؛ آینه (۰/۵) [درس ۱۲]	
۲۲	بیت «ب» (۰/۲۵)؛ زیرا بیت «الف» سجع متوازی دارد و بیت «ب» سجع متوازن و ارزش سجع متوازی از سجع متوازن بیشتر است. (۰/۵) [درس ۹]	
نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)		
۲۳	الف) بیت دوم (۰/۲۵) ب) جانبخشی و تشبیه یا واژه آرای و همیشگی [۲ مورد هر مورد ۰/۲۵] [درس ۱۲]	
۲۴	الف) ایجاز و اختصار در لفظ و معنا / کوتاهی جملات / بهره گیری کمتر از لغات عربی (رسول؛ رسم؛ ملوک؛ جمع شکسته ملک؛ خجل؛ شرمنده) / لغات کم کاربرد فارسی؛ مانند: خدایگان، طیره، خسرو در معنای پادشاه / اندر: به معنای «در» / بوذرجمهر: عربی شده بزرگمهر / بُود: هست / طیره: تیره [۲ مورد هر مورد ۰/۲۵] ب) درونمایه نثر تاریخی است. / نثر مربوط به دوره سامانی است. (البته قابوس نامه از نمونه های نثر دوره غزنوی و سلجوقی به شمار می رود؛ ولی این بخش کتاب که درباره تاریخ ایران است کهن تر از بخش های دیگر به نظر می رسد.) [هر مورد ۰/۲۵] [درس ۷]	
۲۵	تضمین: أَوَّلُ مَا خَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى الْقَلَمَ / قلم را فرمود: جانبخشی / کمی آرایه های ادبی / واژه آرای: أَفْرِيدُ ؛ خواست [۲ مورد هر مورد ۰/۲۵] [درس ۹]	
۲۶	الف) استفاده از ترکیبات نو: چاشنی کام، جگر تشنه / کوتاه و ساده بودن جمله ها؛ یا هر پاسخ درست دیگر [۲ مورد هر مورد ۰/۲۵] ب) قالب: غزل / جانبخشی: گپ و گفت با صبح / کنایه: دل و جان سپردن / تشبیه: من چون خاک ام؛ ؛ یا هر پاسخ درست دیگر [۲ مورد هر مورد ۰/۲۵] پ) درون گرایی و توجه به احوال شخصی و مسائل روحی؛ بداقبالی و شوربختی شاعر، بیان نامرادی و ناکامی شاعر؛ ؛ یا هر پاسخ درست دیگر [۲ مورد هر مورد ۰/۲۵] ت) «ن / ر / سا / نید»: ۴ هجا (۰/۲۵) [درس ۱۰]	